

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 53/2019-86

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. februára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Právne centrum s. r. o., Mýtna 42, Bratislava, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Katarína Bystrická, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 114/2017 z 31. júla 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 114/2017 z 31. júla 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že bol účastníkom konania o nahradenie prejavu vôle v procesnom postavení žalobcu vedeného na Okresnom súde Galanta (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C 141/2012. Okresný súd v označenom konaní rozhodol v poradí druhým rozsudkom z 30. marca 2015 tak, že návrh sťažovateľa zamietol. Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) zmeňujúcim rozsudkom sp. zn. 23 Co 518/2015 z 19. decembra 2016 (ďalej len „zmeňujúci rozsudok“) tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrhu vyhovel. Žalovaný nespokojný so zmeňujúcim rozsudkom odvolacieho súdu podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že zrušil dovolaním napadnutý zmeňujúci rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľ v sťažnosti argumentuje a poskytuje svoj právny pohľad na vec, pričom tvrdí, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne, porušujúce jeho označené základné práva. Podstata jeho argumentácie v sťažnosti je založená na nesúhlase s právnym záverom najvyššieho súdu, ktorý zasiahol do právoplatne ukončeného sporu bez toho, aby boli splnené dôvody prípustnosti dovolania. Nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, ktorý spornú právnu otázku posúdil ako takú, ktorá ešte nebola riešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že dovolací súd pripustil nové dôkazy predložené žalovaným, rozhodol o prípustnosti dovolania, hoci podľa jeho názoru neboli naplnené zákonom určené dôvody podľa zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“). Tvrdí tiež, že najvyšší súd v rámci hodnotenia skutkovej a právnej argumentácie prihliadal len na argumentáciu protistrany, a teda rozhodnutie je jednostranné, arbitrárne, pričom v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu údajne absentuje právne posúdenie predloženej otázky dovolacím súdom.

4. Sťažovateľ v závere svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jeho označených práv napadnutým uznesením

najvyššieho súdu, napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie, a zároveň mu prizná náhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Podstatou sťažnosti je namiatané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

11. Porušenie označeného základného práva sťažovateľ vidí v namietanej nesprávnosti právnych záverov v napadnutom uznesení najvyššieho súdu, ktorým bol zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu zrušený.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

13. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

14. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia konštatuje, že dôvody, ktoré sťažovateľ a viedli k záveru o porušení jeho označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu, sú neopodstatnené. Ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, prípustnosť dovolania bola založená na dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Právna otázka, ktorá podľa dovolateľa nebola riešená v rozhodovacej

praxi najvyššieho súdu, spočívala v tom, či § 140 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) má prednosť pred ustanoveniami zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 180/1995 Z. z.“) tak, ako to ustálil krajský súd v zmeňujúcom rozsudku. Dovolateľ v tejto súvislosti argumentoval tým, že vylúčenie aplikácie § 140 Občianskeho zákonníka nebolo až do prijatia novely zákona č. 180/1995 Z. z. explicitné (pozri § 19 ods. 4 zákona č. 180/1995 Z. z., pozn.), ale vychádzajúc z účelu a zmyslu normy uvedenej v § 19 ods. 3 zákona č. 180/1995 Z. z. implicitne vyplývalo, že je vylúčená aplikácia § 140 Občianskeho zákonníka (body 3, 6, 7 a 8 odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu). Ústavný súd tak námietku sťažovateľa, že neboli splnené podmienky prípustnosti dovolania, hodnotí ako neopodstatnenú. Najvyšší súd postupoval podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, pričom zároveň zreteľne a jednoznačne identifikoval spornú právnu otázku, ako aj právne posúdenie veci, ktoré pokladal dovolateľ za nesprávne, a aj argumentáciu, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Podľa názoru ústavného súdu podmienky prípustnosti dovolania boli v danom prípade jednoznačne splnené a aj dostatočne artikulované v odôvodnení napadnutého uznesenia.

15. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že tento dôvod prípustnosti dovolania nebol daný preto, že táto otázka bola už riešená najvyšším súdom ako súdom dovolacím, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ ani v konaní pred všeobecnými súdmi ani pred ústavným súdom neuviedol ani len jedno konkrétne rozhodnutie najvyššieho súdu, ktoré by túto právnu otázku výslovne riešilo, teda nepreukázal svoje tvrdenia vo vzťahu k neexistencii dôvodu prípustnosti dovolania. Ústavný súd naopak poukazuje na argumentáciu najvyššieho súdu uvedenú v napadnutom uznesení, ktorý uviedol, že *„príčinou toho, že vzhľadom na nejednotnú prax bolo s účinnosťou od 1. mája 2014 do predmetnej právnej úpravy výslovne zakotvené, že tu neplatí predkupné právo spoluvlastníkov k pozemkom všeobecne vyplývajúce z ustanovenia § 140 OZ“*, a konštatuje, že práve nejednotná rozhodovacia prax bola dôvodom legislatívnej zmeny, preto najvyšší súd ako súd dovolací mal riešiť túto právnu otázku, keďže dovtedy dovolacím súdom riešená nebola. Ústavný súd aj túto

námietku sťažovateľa považuje za neopodstatnenú. V nadväznosti na to sa z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu presvedčil o tom, že aj ďalšia námietka sťažovateľa spočívajúca v tvrdení, že v napadnutom rozhodnutí absentuje právne posúdenie dovolacieho súdu, je zjavne neopodstatnená, keďže najvyšší súd hodnotil účel normy, ktorým bolo usporiadanie vlastníctva k pozemkom zastavaným stavbami do 24. júna 1991 na účely poľnohospodárskej výroby, a dospel k záveru, že pokiaľ by sa aj v týchto prípadoch uplatňovalo všeobecné predkupné právo spoluvlastníka k pozemkom, nedochádzalo by k usporiadaniu právnych vzťahov, ale by sa len právne vzťahy konštituovali. Inými slovami, najvyšší súd, vychádzajúc z účelu normy a jej systematického výkladu, dospel k záveru, že zákon č. 180/1995 Z. z., konkrétne jeho ustanovenie §19 ods. 3 v týchto súvislostiach predstavuje lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku ako lex generalis. Uvedená argumentácia ako právne posúdenie spornej právnej otázky zrozumiteľne a jasne vyplýva z bodov 14 a 15 odôvodnenia napadnutého uznesenia.

16. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody a úvahy, pre ktoré bolo potrebné zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu zrušiť, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné. Závery najvyššieho súdu sú podľa názoru ústavného súdu logické, argumentačne konzistentné, nepopierajú zmysel a účel aplikovaných noriem platného práva, a preto ich možno za daných skutkových okolností považovať aj za ústavne konformné.

17. V súvislosti so skutočnosťou, že ide o zrušujúce rozhodnutie najvyššieho súdu, ústavný súd poukazuje aj na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

18. Vychádzajúc z uvedeného a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny ako aj práva podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Sťažovateľ tiež namietal, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v súvislosti s označeným článkom ústavy konštatuje, že obsahuje viacero čiastkových základných práv, pričom z celého obsahu sťažnosti nie je bez pochybností zrejmé, ktoré čiastkové právo mal sťažovateľ na mysli. Sťažnosť v tejto časti neobsahuje jednak slovné pomenovanie namietaného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ani korešpondujúcu ústavnoprávne relevantnú argumentáciu.

20. Ústavný súd je toho názoru, že sťažnosť v tejto jej časti pôsobí nedostatočne a neurčito, vytvára priestor pre dohady a dedukcie, čo sa pri uplatnení námietky o porušení základných práv v konaní pred ústavným súdom zásadne neakceptuje (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014).

21. Ústavný súd preto v súlade so svojou stabilnou judikatúrou (m. m. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné) so zreteľom na kvalifikované právne zastúpenie sťažovateľa sťažnosť v tejto časti odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

22. Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. februára 2019